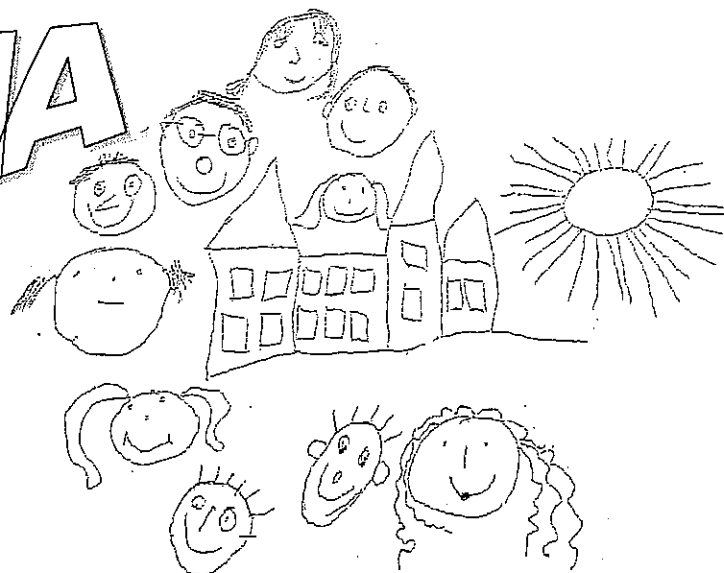

PASACIŅA

Nr. 85 2011. gada janvāris

CENA: DIVI PALDIES

„PASACIŅA” JANVĀRĪ ❄️❄️❄️

✓ PII „Pasaciņa” viens no 2010./2011. mācību gada galvenajiem uzdevumiem ir audzēkņu iepazīstināšana ar apkārtni un dabu, sasaistot to cieši ar ekoloģisko izglītību. Tāpēc aktīvi iesaistāties dažādos ar vides izglītību saistītos projektos.

ZAAO vides izglītības projektam „Cilvēks vidē” šis ir desmitais – jubilejas gads un mums tas ir desmitais – sadarbības gads. Gadu gaitā esam piedalījušies daudzos un dažādos projektos par kuriem esam saņēmuši balvas un atzinības rakstus. Šogad vides projekta „Cilvēks vidē” ietvaros pieteicāmie divos konkursos: „ZAAO pastkarte” un „Šķiroto atkritumu akcija”.

Konkursā „ZAAO” pastkarte” piedalījās 5. un 6. grupas audzēkņi un desmit bērnu darbiņus iesniedzām konkursam.

Šķiroto atkritumu akcijas mērķis ir iesaistīt vispārīglītojošo skolu audzēkņus, arī pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņus atkritumu šķirošanā, informējot, izglītojot par atkritumu šķirošanas nozīmi un nepieciešamību. 12. janvārī lielā ZAAO mašina aizveda jau pirmo kravu 1100kg otrreizējai pārstrādei domāto papīru. Akcija turpināsies līdz 2011. gada 31. aprīlim.

Savāktā makulatūra konkursa noslēgumā pārvērtīsies par papīru bērnu mācību radošajiem darbiem nākošajā mācību gadā: 1tonna makulatūras = 5kg otrreizēji pārstrādāta biroja papīra vai dāvanu karte 5Ls vērtībā kancelejas preču veikalā.

Latvijas uzņēmums SIA „Zaļā josta” jau astoto gadu organizē skolēniem dažādus interesantus konkursus vides izglītības jomā. Šajā mācību gadā „Zaļā josta” sadarbībā ar A/S „BAO”, SIA „Latvijas Elektrotehnikas Apsaimniekošana” un SIA „DPD Latvija” aicināja visas Latvijas izglītības iestādes: pirmsskolas izglītības iestādes, vispārīglītojošās skolas, arodskolas, vidējās speciālās mācību iestādes u.c. piedalīties bateriju vākšanas konkursā „BŪSIM ATBILDĪGI!”, kas norisinās no 2010. gada 15. oktobra līdz 2011. gada 1. aprīlim.

Konkursa mērķis ir attīstīt skolēnos izpratni, ka katrs no mums ar pareizu rīcību ikdienā var samazināt vides

„PASACIŅA” JANVĀRĪ ❄️❄️❄️

piesārņošanu ar pašu radītiem atkritumiem, veicinot dažādu resursu efektīvu lietošanu un pārstrādi kā skolā, tā ģimenē.

Latvijā katru gadu tirdzniecībā tiek ievestas apmēram 500 tonnas bateriju no, kurām savāktas tiek tikai aptuveni 100 tonnas. Jautājums, kur paliek pārējās? Vai varam būt droši, ka tās lielā vairumā nemonā apkārtējā vidē? Tāpēc „Zaļā josta” un pārējie konkursa rīkotāji aicina un cer uz vēl lielāku skolu aktivitāti, lai samazinātu to bateriju apjomus, kas netiek savākti un nodoti pārstrādei.

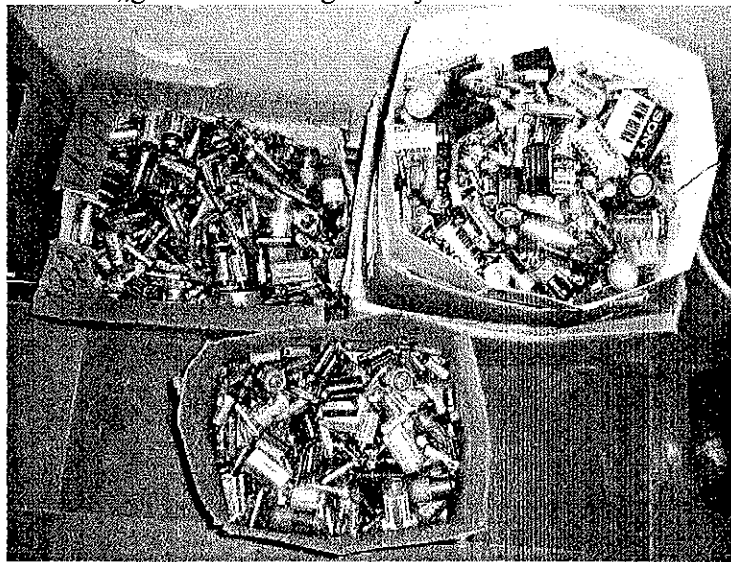
Konkursam ir pieteikušās 211 izglītības iestādes un līdz šim brīdim ir savākti un uzskaitīti 4605,32 kg izlietoto bateriju. Tie vēl ir provizorisks dati. Precīzi skaitļi tiks nosaukti vēlāk, kad A/S „BAO” aizvedīs no izglītības iestādēm tur savāktās baterijas.

Pateicoties Jūsu atbalstam mēs esam savākuši jau 93,7kg izlietoto bateriju! Ieskatoties konkursa mājas lapā, tas šobrīd ir 11 rezultāts: 1,053kg uz vienu audzēkni!

Bateriju izvešanas sāksies februārī, izvešanas datums būs viens, pēc tam vairs nekā. Lai mums izdodas savākt vēl vairāk un iekļūt aktīvāko vācēju trijniekā!

 Anita

Te ir tie „gandrīz 100” kg bateriju.

„PASACIŅA” JANVĀRĪ ❄️❄️❄️

Par gripas profilakses pasākumiem

✓ Janvārī visas izglītības iestādes saņēma Latvijas infektoloģijas centra vēstuli par gripas profilakses pasākumiem izglītības iestādēs.

Valsts aģentūra „Latvijas Infektoloģijas centrs” informē, ka gripas monitoringa rezultāti liecina par ievērojamu gripas epidemioloģisko pacēlumu. Pieaug hospitalizēto pacientu skaits ar aizdomām par gripu un gripas izraisītu pneimoniju. Pieaug saslimstība ar citām akūtām augšējo elpceļu infekcijām. Visaugstākā saslimstība reģistrēta bērniem vecuma grupā 0-4 gadi un 5-14 gadi. Vidēji gripas epidēmija ilgst 8 nedēļas.

Gripas vīrusi galvenokārt izplatās ar gaisa pilieniem, kas rodas inficētajai personai runājot, šķaudot vai klepojot, kā arī ar rokām un priekšmetiem, kas piesārņoti ar elpceļu izdalījumiem. Ik gadu ar gripu pārslimo 15-50% no iedzīvotāju populācijas. Lielākoties gripa norit vieglā vai vidēji smagā formā, bet ir arī smagas saslimšanas un nāves gadījumi.

Gripas pazīmes:

- pēkšņa slimības simptomu parādīšanās,
- ķermeņa temperatūras paaugstināšanās virs 38°C
- galvassāpes, drebuļi, nespēks,
- sāpes muskuļos un locītavās („kaulu laušanas sajūta”)
- sauss klepus,
- rīkles iekaisums,
- vēlāk var pievienoties iesnas.

Individuālie pasākumi:

- Klepojot vai šķaudot aizklājiet degunu un muti ar vienreizējo salveti, pēc lietošanas izmantoto salveti izmetiet, un nekavējoties nomazgājiet rokas.
- Ja nav pieejamas salvetes, šķaudot vai klepojot, cik iespējams, aizklājiet muti un degunu nevis ar plaukstu, bet ar saliektās rokas elkoņa locītavas iekšējo virsmu.
- Bez vajadzības nepieskarieties koplietošanas priekšmetiem vai virsmām sabiedriskajās vietās, piemēram, kāpņu margām.
- Izvairieties pieskarties mutei, acīm, degunam ar nemazgātām rokām.
- Regulāri un rūpīgi mazgājiet rokas ar ziepēm.
- Gadījumos, kad ūdens nav pieejams, roku tīrīšanai izmantojiet mitrās salvetes vai spirtu saturošus dezinfekcijas līdzekļus.
- Centieties izvairīties no personām kurām ir gripai līdzīgi simptomi.

Ja jums vai jūsu bērnam būs novērojama kāda no gripas saslimšanas pazīmēm, nekādā gadījumā jūs nedrīkstat doties uz darba vietu vai bērnu vest uz izglītības iestādi! Ir jāpaliek mājās un jāvēršas pie sava ģimenes ārsta!

Būsim atbildīgi un veseli!

„PASACIŅAS” TĒMA ❄️❄️❄️❄️

Domāsim un darīsim kopā!

Gatavošanās rakstīšanai

Lasīšana un rakstīšana izpelnās īpašu uzmanību laikā, kad bērnam tuvojas skolā iešanas laiks. Bet kad būtu jāsāk bērns mācīt lasīt un rakstīt? Atbilde nav vienkārša. Jāņem vērā, ka lasīšana un rakstīšana nav atsevišķs, no visas bērna attīstības atrauts posms. Jāsāk, kā daudz citu lietu, ar sagatavošanos.

Šoreiz lasiet par rakstīšanu. Arī Marijas Montessori apmācības metode vispirms piedāvā bērniem rakstīt. Nevienam nav noslēpums, ka bērni, nepazīstot burtus, prot uzrakstīt savu vārdu, taču nespēj to izlasīt. Lasīt mācīsimies mazliet vēlāk.

Visi labi zinām, ka rakstīšana ir iespējama tikai sadarbojoties bezgala daudz procesiem cilvēka organismā: galvas smadzeņu darbība nodrošina atmiņas, domāšanas, iztēles, uzmanības un citu psihisko procesu darbību, pirkstu veiklība ļauj rakstīt glīti, nepieciešama laba redze un dzirde, jānodarbina muskulatūra, lai varētu pareizi sēdēt pie galda, turēt zīmuli, otiņu. Zinām arī, ka procesi ir jāattīsta, lai to darbība būtu kvalitatīva.

Katrs no mums izbaudījis uz savas ādas, ka pozitīvā gaisotnē darbus var padarīt daudzreiz vairāk un ātrāk nekā sliktā noskaņojumā. Bērnam tas ir īpaši svarīgi. Bērna atmiņa ir būvēta tā, ka viņš atceras tikai ļoti spilgtus, emocionālus notikumus, tāpēc mums pieaugušajiem jāparūpējas, lai bērns pārdzīvo dažādas pozitīvas emocijas ne tikai svinot svētkus, bet arī mācoties. Piemēram, prieku koncerta apmeklējumā, laimi, kad saņemts mazs, bet kārots pārsteigums jubilejā un arī gandarījumu, ka iemācījies uzrakstīt sava vārda pirmo burtiņu.

Pētījumi liecina, ka pat 70% bērnu, kuri uzsāk mācības 1.klasē, saskaras ar rakstīšanas problēmām. Bērnam 7 gados ir grūti sadalīt uzmanību vairākos virzienos vienlaicīgi: novietot pareizi burtnīcu, nespīst stipri pildspalvu, sēdēt pareizi solā. Viņam galvenais ir uzrakstīt burtu. Grūtības rakstīt saglabājas tik ilgi, kamēr rakstīšanas procesā iesaistītās darbības nav automatizējušās. Tāpēc nepieciešams treniņš un vingrināšanās.

Svarīgi, vai bērna smalkmotorika gatava rakstīšanai. Kas tā smalkmotorika tāda ir? Tā ir kustību sistēma, kurā piedalās rokas sīkie muskulīši. Paši par sevi tie neattīstās, tie ir jātrenē. Tas ir pavisam vienkārši: veidot no plastilīna vai māla, pogāt ciet, atpogāt un piešūt pogas, šņorēt saites un atsiet mezglīņus, likt puzzles un mozaikas, plēst un griezt, vērt krelles, krāsot bildes. Te gan jāsaprot, ka krāsošanai der zīmuli, ne flomāsteri. Flomāsteri krāsojas ļoti viegli, rociņa brīvi slīd pa papīru un muskulīšiem nav vajadzīgās piepūles.

„PASACIŅAS” TĒMA ❄❄❄❄

Sīkās muskulatūras attīstība ir cieši saistīta ar fizisko attīstību – vienas attīstība veicina arī otras attīstību, tāpēc svarīgi ar bērnu kopā skriet, mest mērķi, spēlēt ķeģļu spēli un visvisādi kustēties, nu, kaut vai ar kājām mērot ceļu līdz bērnu dārzam un vakarā atpakaļ uz mājām.

Pirkstu veiclība iet roku rokā ar runas attīstību. Tāpēc īpaši atbildīgi jāvingrina sīkā muskulatūra, ja traucēta bērna izruna un valodas attīstība. Jebkurš vingrinājums smalkajai motorikai attīstīs arī jūsu bērna runu un valodu.

Smalkmotorikas precīza darbība nodrošina komfortablu rakstīšanu. Bet rakstīšanai zinātnieki ierādījuši lielu lomu smadzeņu attīstībā. Portugāles medicīnisko zinātņu institūta direktors Kaštru Kaldaš atzīmē, ka rakstīšana ar pildspalvu palīdz attīstīt paura daivu galvas smadzenēs. Tas notiek tikai bērnībā, jo vēlāk paura daivas darbība zaudē savu elastību un attīstība notiek ļoti minimāli. Taču tieši šī smadzeņu daļa atbild par iespēju koordinēt redzi un kustību, kas svarīga, lai precīzi izpildītu dažādas darbības, piemēram, vadot mašīnu, rasējot, adot, metinot, spēlējot kādu mūzikas instrumentu...

Katram bērnam jāattīsta kustību funkcijas un arī te lieti noder rakstīšana. Svarīgi, lai bērns iemācās ar rokām darboties precīzi un koordinēti. Tas būs ieguldījums visai viņa turpmākai dzīvei. Kustību un smadzeņu darbības attīstība ir divpusējs process. Tāpēc pareiza, kārtīga, glīta rakstīšana uzlabo domāšanas procesa darbību, sabalansē emocijas, uzlabo garstāvokli un palielina koncentrēšanās spējas. Protams, ir labi, ja bērns prot rakstīt uz datora klaviatūras, taču rakstīšana ar roku uz papīra ir neatsverams palīgs smadzeņu darbības attīstīšanā, kas nenotiek, ja rakstot spiežam klaviatūras taustiņus.

Rakstot jāatceras, ka jāsēž pareizi pie galda. Tā ir vissvarīgākā un augstākā prioritāte. Sēžot mugurkaula jostas daļa ir visvairāk noslogotā vieta ķermenī, neatkarīgi no tā, vai tas ir pieaugušais vai bērns. Uz tās gulstas viss ķermeņa svars. Ārsti pierādījuši, ka mugurkaula pārslodze ir viens no cēloņiem, kāpēc sāk sāpēt sirds, aknas un citi ļoti svarīgi orgāni. Tāpēc svarīgi rūpēties par mugurkaulu ir no agras bērnības. Bērniem, kuri nepareizi sēž pie galda, veidojas nepareiza stāja, ātri nogurst muskuļi, rodas nepatīkamas sajūtas muguras apvidū. Statistikas pētījumi, ko veikuši ārsti, liecina, ka bērniem ar nepareizu mugurkaula izliekumu ir daudz lielāka iespēja saslimt, piemēram, ar bronhītu, pneimoniju, gastrītu. Pavērojiet, kā sēž jūsu bērns, iemāciet to darīt pareizi. Lieliski palīdzēs regulējamas mēbeles, kas nodrošinās bērna augumam nepieciešamo izmēru /skat.attēlu/.

 Logopēde Ilona Salna; tālrunis: 29183835

E-pasts: ilona.salna@gmail.com

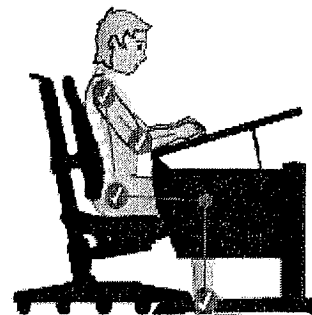
Skype: [isv131313](https://www.skype.com/user/isv131313); twitter: [speech_therapy](https://twitter.com/speech_therapy)

Facebook: [isv131313](https://www.facebook.com/isv131313); mājas lapa: logopedia.lv

„PASACIŅAS” TĒMA ❄❄❄❄

Nepareizi

pareizi

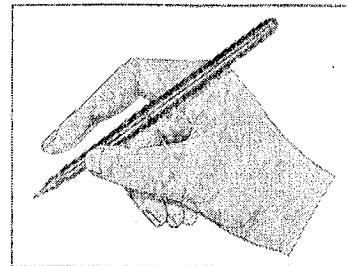
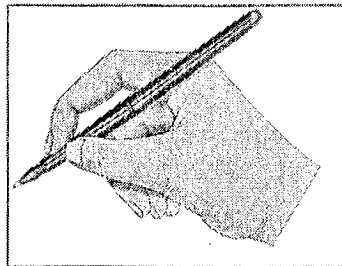
Rakstītprasmes mācība sešgadīgiem bērniem

Ministru kabineta 2010.gada 3.augusta noteikumu Nr.709 „Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām” 13.4.apakšpunkts nosaka, ka bērni pazīst iespīestos un rakstītos burtus, raksta burtus, vārdus un vienkāršus teikumus. Beidzot pirmsskolu, bērniem šo prasmi apguve ir nevis obligātais, bet gan vēlams sasniezamais rezultāts, jo bērnu attīstība šajā vecumā ir ļoti atšķirīga. Arī no tā, cik ilgi un cik regulāri bērni apmeklējuši pirmsskolas izglītības iestādi, kur notiek mērķtiecīga sagatavošanās lasīšanai un rakstīšanai, atkarīga viņu rakstītprasmes apguve.

Rakstītprasme ir māka rakstīt noteikta veidojuma burtus (alfabētu), burtus savienojot vārdos, lai tālāk veidotu teikumus un tekstu. Rakstība ir runas atspoguļojums grafiskās zīmēs. Rakstītprasmes apguve ir cieši saistīta ar lasītprasmes apguvi. Šie procesi norit vienlaicīgi un viens otru ietekmē. Atšķirībā no runas lasītprasmi un rakstītprasmi apgūst tikai mācību ceļā.

Rakstīšana ir pavisam jauns un samērā grūts darbības veids sešgadīgiem bērniem. Šajā vecumā vēl nav pietiekami attīstīta kustību koordinācijas un regulācijas spējas, kā arī roku, īpaši pirkstu, sīkā muskulatūra. Bērniem ir ievērojami zemākas darbības spējas, ātrāk iestājas nogurums. Sākumā rakstīt mācīšanai dienā vēlams veikt ne vairāk kā 10 minūtes.

Bērns jāamā pareizi satvert un turēt rakstāmo. Pirksti ir nedaudz saliekti un brīvi aptver zīmuli (pildspalvu), to īpaši nespējot. Rādītāja pirksts ir tikai viegli uzlikts uz rakstāmpiederuma. Tās jāaptver apmēram 2cm virs zīmuļa gala.

Papīra lapu vai burtnīcu novietot slīpi, jo tad gan rakstīt ir ērtāk, gan veidojas pareizāks raksts slīpuma ziņā. Burtnīca vai lapa ir novietota pareizi tad, ja apakšdelms un burtnīcā rakstāmā rinda veido taisnu leņķi. /materiāls no www.izm.gov.lv/

Rakstīprasme un lasīprasme

Abu priekšvēsture ir gara. Pirmo attīstības posmu šīm parādībām varam saistīt ar zīmēšanu uz alu sienām. Alu zīmējumi parādījās jau paleolītā jeb senajā akmens laikmetā. Vēlāk sāka veidoties tā saucamās piktogrammas – stilizēti attēli, kas simbolizēja vārdus vai jēdzienus. Vēl vēlāk no šīm piktogrammām sāka veidoties pirmās īstās rakstu zīmes – hieroglifi. Ar laiku parādījās arī alfabēta tipa rakstu zīmes, kas attēloja ne vairs veselus jēdzienus, bet arī atsevišķus burtus vai zilbes.

Tomēr tikai pirms dažiem gadsimtiem lasīprasme un rakstīprasme kļuva no atsevišķu, augsti izglītotu cilvēku priekšrocības par visas sabiedrības prasmi. Šī prasme ir pārveidojusi smadzeņu struktūru – to, kādā veidā smadzenēs notiek informācijas pstrādes un domāšanas procesi.

Pētījumos ir grūti nošķirt, vai smadzeņu izmaiņu cēlonis ir pati lasīprasme un rakstīprasme, vai arī ar tām saistītie aspekti. Pirmkārt, līdz ar lasīt un rakstīt prasmi cilvēki sākuši daudz aktīvāk izmantot savas intelektuālās spējas. Savukārt aktīva intelektuālā dzīve ļauj smadzenēm ilgāk palikt aktīvām un aizkavē garīgo novecošanos. Tāpat ir konstatēts, ka labāk izglītotie ar Alcheimera slimību vidēji saslimst vēlāk, un tās norise ir mazāk smaga.

Apgūstot lasīt un rakstīt prasmi, attīstās arī abstraktā domāšana. Lasīpratējs daudz labāk spēs spriest par lietām, kuras nav viņam blakus – viņš tās varbūt pat vispār nekad nav redzējis, bet spēs iztēloties. Analfabētam domāšana ir daudz ciešāk saistīta ar to, kas ir viņa redzes laukā.

 www.filozofija.lv

„PASACIŅAS” darbiņi februārī

- ✓ *Februārī – sveču mēnesī lejam sveces* – sveču izstādes grupās
- ✓ *Mūsdienīga lasītāpmācība. Lasīšanas traucējumi* – seminārs pedagogiem 10.02. plkst. 10.00
- ✓ *Sirsniņa prasa, lai bērniņš lasa* – bērnu zīmēto grāmatzīmju apkopojums un nosūtīšana konkursam 11.02.
- ✓ Pedagoģiskās padomes sēde 16.02. plkst. 13.00
- ✓ *Meten's nāca pār kalniņu* – sporta izpriecās 17.02. plkst. 10.30
- ✓ *Kustīgie dzejoli* – spēlējam teātri! 23.02. plkst. 10.00
- ✓ *Ķiplociņš iet uz skolu* – Ērika Baloža leļļu mūzikls 28.02. plkst. 15.30

*Izdēj debesis mēnesi
gluži kā olu zeltā,
tūkstošiem zvaigžņu sveču
savu mirdzumu velta
zemei, kas līdzīga taurenim,
griežas ap savu asi,
zemei, tik ilgi kam veltīgi
savu likteni prasi.*

*Mūsu vārdus un nopūtas,
mīlestību un prieku
zeme un debess kā izpriecā
apber ar mūžības sniegu.*

/K. Apšukrūma/

DZIMŠANAS DIENĀ

ELĒNU KRASTIŅU	02.02.
DĀVIDU IPATOVU	09.02.
ALENU AMOLIŅU	13.02.
JĒKABU ROBINU BENUŽU	22.02.
INESI KUŠKI	25.02.
EDGARU GINTERU	28.02.

VĀRDA DIENĀ

DACI	06.02.
RIHARDU	07.02.
PAULU	10.02.
ADRIJU	22.02.
LĪVU	27.02.

„PASACIŅAS” PALDIES ☀️☀️☀️

- ✓ 4. grupas bērni un audzinātājas **PALDIES** saka:
  - *Kristapa un Kalvja ģimenēm* par lielo atsaucību makulatūras vākšanas akcijā!
  - *Kalvja mammai* par noderīgu lietu gādāšanu
  - *Vendijas mammītei* par milzīgo kg daudzumu bateriju vākšanas akcijā
- ✓ Logopēde Ilona **PALDIES** saka katrai no 22 ģimenēm par ieguldīto laiku un mīlestību, lai lasītu bērniem grāmatas, mācītu pazīt burtus un ciparus, pareizi teikt skaņas, krāsot, zīmēt, veidot, līmēt, kļūt uzmanīgiem un vēriem!
- Īpašs **PALDIES Samantas Kristiānas un Nikolas ģimenēm** par dabas materiāliem!